

Lezen, leren,
ontwikkelen
en meedoen.

BELEIDSPLAN
2018-2021

de Bibliotheek

maakt je rijker

INHOUDSOPGAVE

➤ Inhoudsopgave	2
➤ Voorwoord	3
➤ 1. De bibliotheek in een veranderende wereld	4
➤ 2. Gemeentelijke ambities	6
➤ 3. De bibliotheek als partner in het maatschappelijk domein	9
➤ 4. Visie bibliotheek Hardenberg	14
➤ 5. Onze strategie	16
➤ 1. Jeugd en Onderwijs	16
➤ 2. Participatie en zelfredzaamheid	19
➤ 3. Persoonlijke ontwikkeling	21
➤ 4. Kunst- en cultuureducatie	23
➤ 6. Hoe gaan we het organiseren	27
➤ Bijlage begrippen	28

VOORWOORD

De overheid ziet het als haar taak burgers goed voor te bereiden op de situatie zich staande te kunnen houden in deze complexe wereld en actieve participerende burgers te worden. Onze gemeente ziet zich daardoor voor grote uitdagingen gesteld om aan deze opdracht vorm te geven.

De bibliotheek Hardenberg staat in aansluiting op deze ontwikkeling voor de opdracht de focus te verleggen van o.a. het uitlenen van boeken naar het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare groepen en het ondersteunen van en bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van burgers. Van een traditionele bibliotheek naar een maatschappelijke educatieve bibliotheek. Met een leerlijn voor alle burgers van 0 tot 100 jaar.

Naar de wens van het College wil de bibliotheek bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen aangaande sociale cohesie, maatschappelijke participatie en cultuureducatie.

Hoewel een en ander een enorme omslag vraagt in denken en handelen van medewerkers en vrijwilligers, hebben we er alle vertrouwen in dat we de nieuwe organisatie eind 2017 hebben staan, aan de slag kunnen en van meerwaarde zijn voor burgers, partners en gemeente.

Dit beleidsplan geeft richting aan onze plannen, en is de basis voor de dienstengids waarmee onze (deels nog te ontwikkelen) activiteiten verbeeld worden.

Eddy Evers

directeur/bestuurder, juli 2017

1. DE BIBLIOTHEEK IN EEN VERANDERENDE WERELD

De samenleving verandert in steeds hoger tempo onder invloed van allerlei ontwikkelingen.

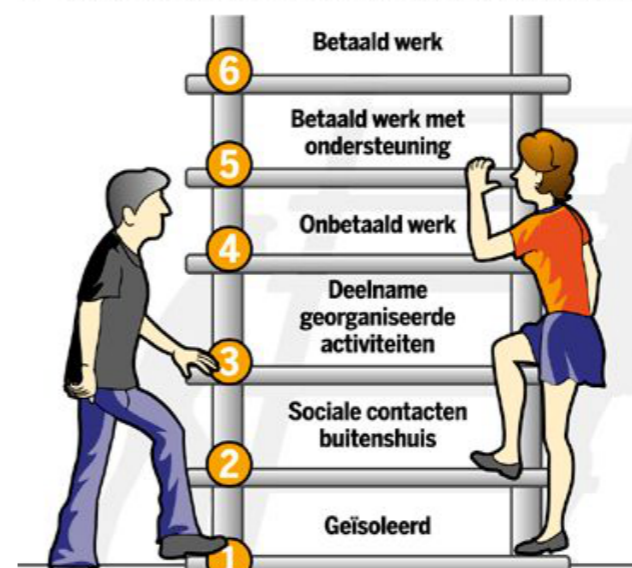
En de Bibliotheek verandert even hard mee.

Participatiemaatschappij

De transitie in het sociale domein hebben voor veel verschuivingen gezorgd. De eerste verantwoordelijkheid wordt meer en meer bij inwoners gelegd, om voor zichzelf én voor elkaar te zorgen. Van hen wordt verwacht dat zij zelfredzaam zijn en actief participeren in de samenleving. Dat zij zich vrijwillig zullen inzetten voor anderen in hun omgeving en/of actief worden in lokale netwerken. De samenleving lost zelf weer problemen op.

Participeren betekent ook mee vorm geven aan de eigen leefomgeving. Actief burgerschap is een belangrijke voorwaarde voor het laten slagen van de participatie-samenleving en burgerinitiatieven zijn weer belangrijk.

6 TREDEN PARTICIPATIELADDER

Iedereen doet mee...

Het is een mooi en strevenswaardig uitgangspunt. Tegelijkertijd blijven er kwetsbare groepen die niet vanzelf mee komen of die door de ontwikkelingen buiten de boot dreigen te vallen. Denk aan ouderen of mensen met een beperking voor wie de dagbesteding wegvalt. Of er is sprake van sociaal isolement en een te grote achterstand tot de arbeidsmarkt. Vereenzaming wordt een groter maatschappelijk probleem.

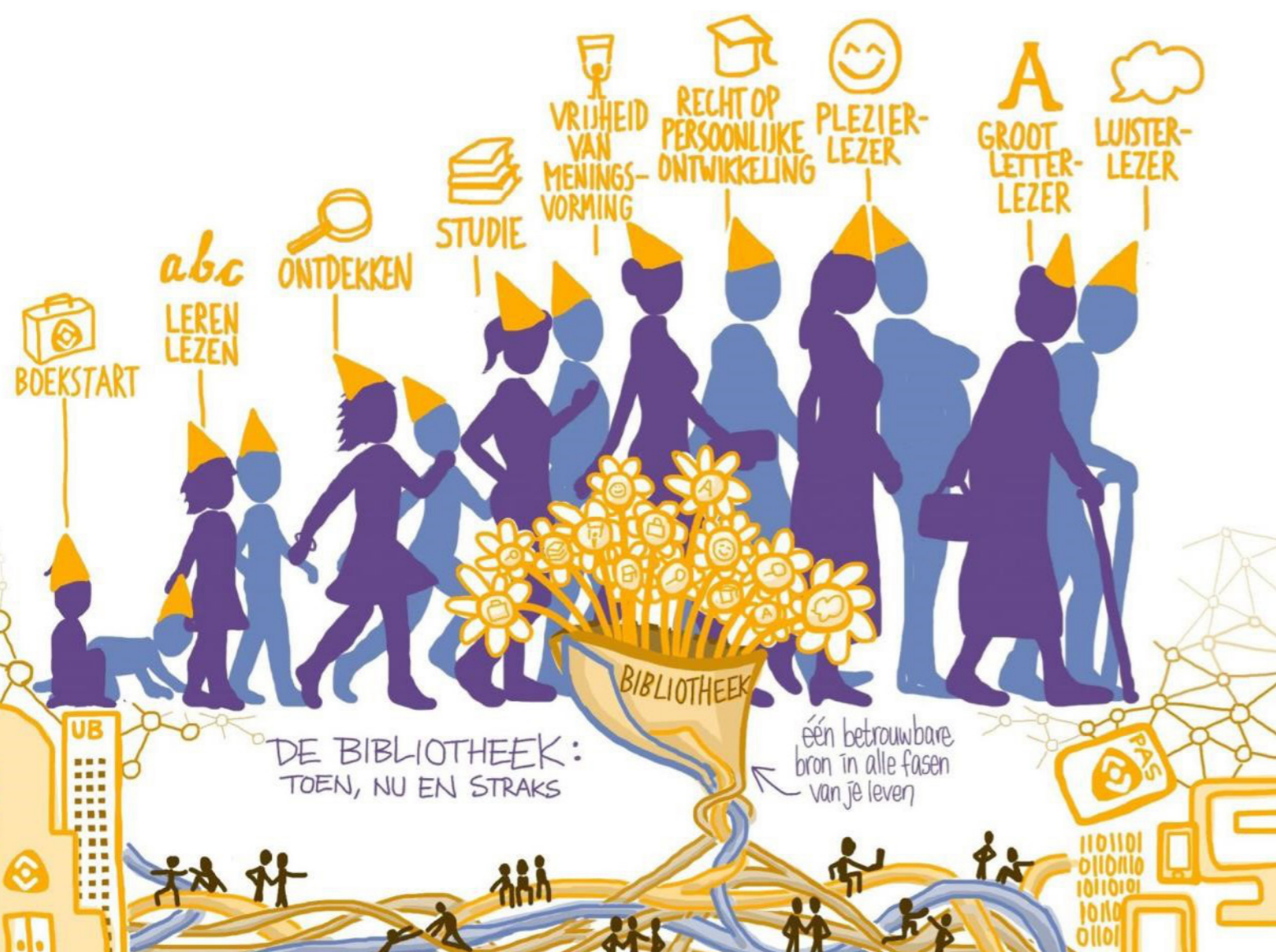
Kennissamenleving

Nog lang niet alle burgers beschikken over voldoende (digitale) basisvaardigheden op de gebieden van taal en rekenen om te kunnen participeren en zelfstandig en actief aan de kennissamenleving mee te doen. Zij hebben daar hulp bij nodig. Laaggeletterdheid is een maatschappelijk probleem, omdat laaggeletterden minder vaak werk hebben, minder vaak maatschappelijk actief zijn, een slechtere gezondheid hebben en vaker in armoede leven. Laaggeletterden zijn volwassenen die slechts een basale vorm van geletterdheid hebben, maar ook personen die moeite hebben met het begrijpen en toepassen van relatief eenvoudige taalopdrachten.

In ons, doorgaans als welvarend en ontwikkeld gezien land, is 1 op 9 Nederlanders laaggeletterd. In Hardenberg is 11-13% van de inwoners laaggeletterd. Het is duidelijk dat deze achterstanden niet alleen een groot probleem vormen voor de betrokkenen zelf, maar dat deze ook nadelige gevolgen hebben voor onze economie. Landelijk worden de kosten geschat op € 556 miljoen per jaar.

Er zijn 3 tot 4 miljoen Nederlanders die niet goed om kunnen gaan met een computer of een tablet. Dit is mede een gevolg van onvoldoende taalvaardigheid. Tegelijkertijd is de overheid voortvarend bezig om zoveel mogelijk diensten te digitaliseren. Digivaardig zijn is net als lezen een noodzakelijke basisvaardigheid om zelfstandig te kunnen deelnemen aan de samenleving.

In een maatschappij waarin bijna iedereen "online" is, is het een basisvoorwaarde om goed met de enorme hoeveelheden aangeboden informatie om te kunnen gaan. De beoordeling of het

over juiste of onjuiste informatie gaat is soms moeilijk te maken. Een participerende burger heeft geleerd om mediawijs te zijn en de aangeboden informatie kritisch op waarde te kunnen beoordelen.

Een leven lang leren

Leren gaat een leven lang door.

Digitalisering, technologische

ontwikkelingen, de veranderingen gaan

snel en om goed mee te kunnen in deze tijd

zijn de zogenaamde '21st century skills' van

groot belang: samenwerken, creativiteit, ict-geletterdheid, communiceren, probleemoplossend

vermogen, kritisch denken en sociale en culturele vaardigheden. Leren gebeurt niet alleen

formeel en binnenschools, maar ook meer en meer non- formeel en buitenschools.

2. GEMEENTELIJKE AMBITIES

De gemeente Hardenberg beschrijft haar beleid in verschillende notities.

Sociaal Domein

In haar beleidsnotitie 'Samen Doen'¹ beschrijft de gemeente Hardenberg haar visie op het sociaal domein. Kern van die visie is het versterken van eigen kracht van inwoners en het optimaal benutten en versterken van diens kwaliteiten. De gemeente heeft een betrokken samenleving voor ogen, met grote sociale samenhang en minder afhankelijkheid; een solidaire samenleving met veel vrijwilligers. Men streeft er naar dat iedere inwoner (jong en oud) – die ertoe in staat mag worden geacht – op vrijwillige basis een bijdrage levert aan de samenleving. Vrijwilligerswerk draagt bij aan de vitaliteit van de samenleving en wordt dan ook door de gemeente ondersteund.

Als onderdeel van transformatieagenda sociaal domein is de gemeente Hardenberg ook gestart met het programma 'Sociaal Ondernemen'². Met dit programma wil de gemeente zich laten leiden door de energie en potentie van de samenleving en nieuwe vormen van samenwerking uitvinden en ontwikkelen, samen met maatschappelijke partners en inwoners. Dat vraagt een andere manier

1) Samen Doen!, beleidsplan Sociaal Domein, juli 2014

2) Startnota Sociaal Ondernemen, 2017

van besturen en meer regie bij de inwoners.

In het kader van de participatiewet investeert de gemeente in 'toeleiding naar werk'. Daar waar de stap naar betaald werk nog te groot is ondersteunt de gemeente in maatschappelijke participatie.

Gezondheid

Het gezondheidsbeleid beschrijft de Gemeente in haar beleidsplan 'Samen Gezond in Hardenberg'³. Nadruk in het beleid ligt op preventie. "Gezondheid levert een positieve bijdrage aan de eigen kracht en participatiemogelijkheden van inwoners. Wij stimuleren en waar nodig ondersteunen wij inwoners bij het werken aan hun gezondheid." Ketensamenwerking en integraal werken zijn belangrijk sleutelbegrippen.

Ook het effect van cultuur op gezondheid wordt benadrukt: "Kunst en cultuur heeft een opwaarderende functie voor de omgeving en de herkenbaarheid van de omgeving. Een gezonde leefomgeving is een prikkelende omgeving, waarin kunstwerken en culturele activiteiten thuis horen. Daarnaast zorgt kunst en cultuur voor de menselijke ontwikkeling en de psychisch welbevinden. Deelname aan culturele activiteiten verhoogt de maatschappelijke betrokkenheid, stimuleert ontmoeting en verbinding. Investeren in kunst en cultuur stimuleert de lokale economie en resulteert in een aantrekkelijke leefomgeving".

Tot slot wordt er ook beleid geformuleerd om de eenzaamheid terug te dringen, o.a. door het stimuleren en faciliteren van ontmoetingsplaatsen.

Kunst en cultuur

'Gewoon meedoen'⁴ is de titel van de concept-cultuurnota van de Gemeente. In haar visie beschrijft de Gemeente dat 'kunst en cultuur van en voor iedereen is'. Het moet laagdrempelig en dus voor iedereen toegankelijk zijn. De ambitie van de Gemeente is een actieve deelname van iedereen, met nadruk op de jeugd en jongeren. Kunst en cultuur staat niet op zichzelf, maar draagt bij aan het bereiken van de maatschappelijke doelstellingen als de ontwikkeling van jongeren en het met elkaar in verbinding brengen van mensen.

De Gemeente sluit waar mogelijk aan bij het Provinciale Cultuurbeleid, zoals beschreven in de cultuurnota 'Cultuur in de Schijnwerper 2017- 2020'. Het uitvoeringsprogramma richt zich o.a. op cultuureducatie, - participatie en talentontwikkeling en Bibliotheekwerk.

'Ontwikkelcentrum Hardenberg'

In Hardenberg maakt de Bibliotheek deel uit van het LOC+. In opdracht van de Gemeente heeft er een onderzoek plaats gevonden naar de toekomst van het LOC, met als conclusie en voorstel om door te

3) 'Samen gezond in Hardenberg', lokale gezondheidsnota 2016- 2019

4) 'Gewoon meedoen', Kunst en cultureel programma gemeente Hardenberg, 2017 en 2018

ontwikkelen tot het 'Ontwikkelcentrum Hardenberg'⁵. Het Ontwikkelcentrum Hardenberg beoogt een inhoudelijke verbinding en samenwerking tussen Alfa College, Groene Welle, bedrijfsleven, gemeente, andere onderwijsinstellingen, culturele instellingen en (zorg)instellingen in het sociaal domein. De belangrijkste inhoudelijke doelstelling: aanjagen en versterken van de economische en maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Hardenberg en de omliggende regio.

De Bibliotheek, inclusief Cultuurkoepel Vechtdal, functioneren in dit concept als katalysator voor de verbinding tussen inwoners, onderwijs en bedrijfsleven. Bijvoorbeeld rond basisvaardigheden, maar ook met de workshops 3D printen of nieuwe media die in samenwerking met het lokale onderwijs en bedrijfsleven worden georganiseerd. De maatschappelijk- educatieve functie van de bibliotheek, met de laagdrempelige ontmoeting- en werkruimte, versterkt de verbinding tussen cultuur, onderwijs en sociaal domein. De Bibliotheek programmeert mee als partner in het maatschappelijk domein. Waar mogelijk worden hierin ook De Baron, De Binder en andere vestigingen meegenomen.

3. DE BIBLIOTHEEK ALS PARTNER IN HET MAATSCHAPPELIJK DOMEIN

Lang werd de bibliotheek geassocieerd met het uitlenen van boeken en verspreiden van informatie. En hoewel dat nog steeds een te koesteren functie is, is de Bibliotheek inmiddels ook zoveel meer. De Bibliotheek gaat 'van collectie naar connectie'⁶. Dat geldt ook voor Bibliotheek Hardenberg⁷. Van 'uitleen- bibliotheek' naar 'plek voor persoonlijke ontwikkeling'.

De Bibliotheek richt zich op de persoonlijke ontwikkeling van mensen en de verbetering van hun kansen in de maatschappij. Daar worden boeken en andere (digitale) informatiebronnen bij ingezet, maar dat zijn slechts middelen ten dienste van het doel. En dat doel is het stimuleren van zelfstandigheid en gelijkwaardigheid, zodat iedere burger actief aan de samenleving kan deelnemen. Het komt erop neer dat je als burger in staat moet zijn om bewust, kritisch en actief in de maatschappij te participeren. Niet iedereen is daar zomaar voor toegerust. Je hebt kennis, vaardigheden en onderscheidingsvermogen nodig. En dat begint met lezen en schrijven, om kunnen gaan met internet en digitale informatie.

5) Naar een toekomstbestendig LOC: van LOC+ naar Ontwikkelcentrum Hardenberg, januari 2017

6) De Bibliotheek van de Toekomst: Knooppunt voor Kennis, Contact en Cultuur. Commissie Cohen, 2013

7) De maatschappelijke functie van de Bibliotheek Hardenberg: partner in het sociaal domein, 2015.

schatrijk

Mensen toerusten

Het ondersteunen van basisvaardigheden zoals lezen, schrijven en mediawijsheid zit in het DNA van de Bibliotheek. Die zet daar een breed scala aan diensten en producten voor in: op doelgroepen afgestemde programma's, cursussen en trainingen. En natuurlijk ook een zorgvuldig samengestelde collectie boeken en andere informatiebronnen.

De Bibliotheek is als openbaar gebouw vaak de enige écht publieke ruimte die er nog is. Een vrij toegankelijke en laagdrempelige plaats waar mensen van alle leeftijden en uit alle geledingen van de samenleving binnen kunnen lopen, zonder de verplichting iets te kopen. Een plaats waar je de ander echt kunt ontmoeten, waar mensen aandacht kunnen hebben voor elkaars denken en doen en voor de gemeenschap waarvan ze deel uitmaken.

Partner in het sociaal domein

Bibliotheken hebben hun rol binnen het sociaal domein de laatste jaren sterk vergroot. Deze rol is onder andere zichtbaar door het aanbieden van diverse preventieve programma's rond het bevorderen van geletterdheid en het verbeteren van digitale vaardigheden.

De Bibliotheek speelt een belangrijke rol in sociale activering en versterking van de sociale cohesie. Het is een toegangspoort voor nieuwkomers, een plek waar jong en oud bij elkaar komen. En het is een makkelijk toegankelijke ontmoetingsplaats voor ouderen die niet zelden op de drempel van sociaal isolement staan.

Het brede aanbod aan diensten en producten, gecombineerd met het openbare karakter, de laagdrempeligheid en het grote publieksbereik maken de Bibliotheek tot een sterke compagnon in lokaal sociaal beleid. Van Balkbrug tot aan Kloosterhaar, en van Mariëenberg tot aan De Krim.

Voor iedereen

De Bibliotheek moedigt mensen aan hun vaardigheden en talenten te ontwikkelen, vanaf de peuterleeftijd tot aan de oude dag. Iedereen is welkom, ongeacht ontwikkelingsniveau, herkomst of inkomen. Speciale aandacht is er voor degenen die extra stimulans nodig hebben om actief aan de samenleving deel te nemen. Een activiteit, een cursus of zomaar een bezoek aan de Bibliotheek is niet alleen goed voor je persoonlijke ontwikkeling, maar ook een ideale gelegenheid om in contact te komen met anderen en het sociale netwerk uit te breiden. Dat is de wisselwerking die de Bibliotheek bijzonder maakt. Om de doelgroepen te bereiken is brede samenwerking met andere partners nodig, waarbij de sociale teams een belangrijke rol spelen als het gaat om signalering en doorverwijzing.

Basisvaardigheden en taalontwikkeling

Programma's van de Bibliotheek zijn zowel preventief als curatief. In het kader van preventie valt te denken aan bijvoorbeeld 'Boekstart' in de consultatiebureaus en 'Boekstart in de Kinderopvang', de Voorlees Express en het programma de Bibliotheek op School in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs⁸.

Door middel van structurele samenwerking met educatieve partners en het onderwijs wordt gewerkt aan leesbevordering en leesplezier, vanuit de wetenschap dat meer lezen en met plezier lezen bijdraagt aan betere leerprestaties en aan een succesvollere studie- en arbeidsloopbaan. De ambities van de ministeries op dit terrein zijn terug te vinden in het actieprogramma 'Tel mee met taal'⁹. In opdracht van de provincie is dit voor Overijssel verder uitgewerkt in projectplan 'Taal werkt'.

Bibliotheken hebben daarnaast gewerkt aan een gevarieerd aanbod van materialen en programma's om de basisvaardigheden van burgers te verbeteren. Denk hierbij aan de ontwikkeling van de Taalpunten en Taalhuizen en het bouwen aan de netwerksamenwerking die daar voor nodig is, maar ook aan cursussen als Klik & Tik, Tablet- en computer spreekuren en de cursus Digisterker: omgaan met de e-overheid.

Tenslotte dragen bibliotheken bij aan persoonlijke ontwikkeling van mensen vanuit hun intrinsieke motivatie. De Bibliotheek als huiskamer van stad of dorp, waar kennis gehaald en gedeeld wordt. Samenwerking met partijen als Samen Doen, De Stuw, Baalderborg en initiatieven als InBeeld zijn hierbij essentieel.

Hoe draagt het programma 'Klik en Tik' bij aan de participatieladder?

Effect

1

De Bibliotheek heeft een licentie voor het oefenen met Klik & Tik. De Bibliotheek is een laagdrempelige, open instelling. Door deelname aan Klik & Tik, moet de burger naar de Bibliotheek en komt hij uit zijn isolement.

2

Deelname aan Klik & Tik betekent deelnemen aan een groepsactiviteit. De deelnemers komen samen, oefenen en bespreken hun digitale vaardigheden met anderen die doorgaans niet in het bestaande netwerk zitten.

3

Deelnemen aan Klik & Tik betekent deelname aan een georganiseerde bijeenkomst buitenshuis.

4

Klik en Tik oefent digitale vaardigheden. Dit betekent meer zekerheid en vaardigheden op het gebied van digitale communicatie. Vaak zien we deelnemers zelf vrijwilliger worden in de begeleiding van digitale vaardigheden.

⁸) In de bijlage wordt een korte omschrijving gegeven van de genoemde producten en diensten in dit beleidsplan

⁹) www.telmeemettaal.nl

4. VISIE BIBLIOTHEEK HARDENBERG

Bibliotheek Hardenberg sluit aan bij de vijf functies van een openbare bibliotheek, zoals die in de hernieuwde bibliotheekwet (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob), januari 2015) zijn omschreven:

1. ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. organiseren van ontmoeting en debat;
5. laten kennis maken met kunst en cultuur.

Deze vijf kernfuncties dragen bij aan de persoonlijke ontwikkeling van het algemeen publiek en aan de verbetering van maatschappelijke kansen.

Kernwaarden

Als de Bibliotheek Hardenberg willen wij onze maatschappelijke rol invullen door een waardevolle en integrale bijdrage te leveren aan lokale vraagstukken, behoeftes en initiatieven. Dat doen wij vanuit onze kernwaarden, die leidend zijn voor ons denken en handelen. Wij ondersteunen de waarden die vanuit de Bibliotheekwet zijn geformuleerd:

1. Onafhankelijkheid
2. Betrouwbaarheid
3. Authenticiteit
4. Pluriformiteit
5. Toegankelijkheid

Visie

Bibliotheek Hardenberg is een laagdrempelige en waardevrije ontmoetingsplaats, waar iedereen van 0 tot 100 jaar terecht kan om zich te ontwikkelen, te verrijken, ideeën op te doen of gewoon een ander te ontmoeten. De Bibliotheek inspireert, verbindt en draagt bij aan sociale cohesie. Onze missie: iedereen moet de kans krijgen zich te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. De bibliotheek helpt daarbij door het delen van informatie, kennis en ervaring en het versterken van basisvaardigheden.

Bibliotheek Hardenberg doet dit niet alleen, maar geeft vorm aan de verschillende functies samen met andere partners en de inwoners zelf. De Bibliotheek is daarbij niet altijd een fysieke plek waar

je naar toe moet, maar ook een functie die elders uitgevoerd kan worden. Denk bijvoorbeeld aan Bibliotheek op School, een cursus in een verzorgingshuis, taalles op locatie of een conversatieles in het AZC. Wij willen onze visie bereiken via vier strategische programmalijnen:

1. Jeugd en onderwijs
2. Participatie en zelfredzaamheid
3. Persoonlijke ontwikkeling
4. Kunst – en cultuureducatie

5. ONZE STRATEGIE

Voor de komende beleidsperiode hebben we onze speerpunten van beleid vertaald naar vier programmalijnen die invulling geven aan de maatschappelijke opdracht van de bibliotheek en die daarmee aansluiten op de gemeentelijke visie en het beleid. In dit hoofdstuk worden de verschillende programmalijnen nader toegelicht. Doelstellingen en hoofdlijnen worden jaarlijks vertaald in een resultaatgericht jaarplan.

1. JEUGD EN ONDERWIJS

De Bibliotheek is het kenniscentrum op het gebied van taal, lezen en leesplezier voor jeugd, jongeren, hun ouders en leerkrachten.
Ons motto: 'Geen enkel kind verlaat de basisschool met leesachterstand'.

Lees- en taalvaardigheden zijn essentiële competenties om te kunnen meedoen in onze maatschappij. Leesplezier bevorderen is een belangrijke taak van de bibliotheek. Zo dragen we eraan bij dat kinderen hun taal- en leesvaardigheden al op jonge leeftijd aanleren. Dat doet de bibliotheek in samenwerking met scholen, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, consultatiebureaus.

Met onze dienstverlening, gericht op verschillende doelgroepen, stellen wij tot doel:

- Bijdragen aan taalontwikkeling
- Stimuleren leesplezier en leesbevordering
- Voorkomen van (digitale) laaggeletterdheid
- Vergroten van kansen voor kinderen en jongeren in de maatschappij

Beginnen bij nul

Leesplezier en – bevordering begint al vanaf 0 jaar en vroeg beginnen is dus essentieel. Wij willen ons daarom blijven richten op Boekstart en Boekstart in de Kinderopvang en de activiteiten daaromheen. De VoorleesExpress is een succesvolle formule gebleken, waarbij voorlezers bij gezinnen thuis komen. Naast het in contact brengen van jonge kinderen en ouders met (voor) lezen kunnen zo ook signalen opgepakt worden en ook andere gezinsleden met taalprogramma's in contact gebracht worden.

Bibliotheek op de basisschool

'De bibliotheek op school' (dBos) heeft inmiddels bewezen effectief te zijn. Met dBos brengen we

de bibliotheek en het lezen dichtbij het kind, hun ouders en het onderwijs en de komende jaren zal dit ook in Hardenberg uitgerold gaan worden. Leesconsulenten worden ingezet om de scholen te ondersteunen en met behulp van de leesmonitor wordt de ontwikkeling van het lezen gevolgd. Door het leesgedrag te meten, kan er resultaatgericht gewerkt worden. Diverse leesbevorderende activiteiten kunnen structureel ingezet worden. Met de opleiding van leescoördinatoren worden leerkrachten actieve partners in de bevordering van het lezen en het ontwikkelen van leesplezier. dBos zal zich de komende vier jaar langzaam aan uitbreiden.

Voor de scholen waar nog geen dBos aanwezig is zal het huidige aanbod via Bibliowijzer onverminderd aanwezig blijven. Alle scholen in het werkgebied ontvangen ondersteuning van de Bibliotheek en wordt gestreefd naar een doorgaande leerlijn.

Mediawijsheid

Het kunnen vinden en beoordelen van informatie is in de huidige tijd een onmisbare vaardigheid. De komende jaren zal Bibliotheek Hardenberg daarom extra inzetten op mediawijsheid. In de afgelopen jaren is op projectbasis een leerlijn ontwikkeld die op meerdere scholen geïmplementeerd zal worden. Cultuurkoepel Vechtdal biedt aansluitend een naschools programma waardoor jeugd zich ook in hun vrije tijd verder kan ontwikkelen.

Het voortgezet en middelbaar onderwijs

Eén op de 18 schoolverlaters heeft taalachterstand. Dit motiveert ons extra om verbindingen te zoeken met het VO met aansprekende programma's als Read2me!, Cultuurstation en Literatour. De Bibliotheek op School is ook voor het VO ontwikkeld en zal na het basisonderwijs ook beschikbaar komen voor het VO. De samenwerking met het Alfa College zal ook gehandhaafd en waar nodig geïntensiveerd worden. Zo worden studenten betrokken bij leesbevorderingsactiviteiten en wordt samengewerkt met Alfa's Projectbureau Doen!

kansrijk

2. PARTICIPATIE EN ZELFREDZAAMHEID

De Bibliotheek als expertpartner voor de ondersteuning van basisvaardigheden.
Ons motto: 'iedereen de kans geven om mee te doen in de samenleving'

Om te kunnen participeren en jezelf goed te kunnen redden in de samenleving zijn lezen, schrijven en mediawijsheid, maar ook rekenen basale vaardigheden. Dit ondersteunen zit in ons DNA en daar zullen wij ons de komende jaren vol op richten. Daarnaast bieden zich ook op het gebied van werk, inkomen en gezondheid kansen aan om, samen met andere partners en betrokken vrijwilligers programma's te ontwikkelen die de kracht van burgers versterken. Binnen dit terrein is een brede samenwerking met o.a. de Gemeente, 'Samen Doen' teams, de 'Stuw', het AZC, maar ook met het LOC+ noodzakelijk, om met gebundelde krachten en aanvullende kwaliteiten de participatie te bevorderen. Het samenwerkingsproject van deze partijen in De Baron op initiatief van de Bibliotheek is een mooi voorbeeld hiervan.

Binnen deze lijn zijn onze doelstellingen:

- Versterken van eigen kracht van burgers
- Ondersteuning van de zelfredzaamheid van kwetsbare groepen
- Bestrijden laaggeletterdheid
- Vergroten (digi)taal- en basisvaardigheden
- Bevorderen sociale participatie
- Bevorderen van een sociale en solidaire samenleving door inzet van vrijwilligers

De Bibliotheek als (Digi)Taalhuis

De Bibliotheek wil op het gebied van non- formeel (digi)taalonderwijs een regierol oppakken en samen met relevante partners een duurzaam aanbod ontwikkelen op het gebied van taal en digitale vaardigheden. Het Taalpunt is succesvol gebleken en zal zich de komende jaren nog meer richten op NT 1 deelnemers. Samenwerking met partners als gemeente (bijvoorbeeld als toeleider voor werk), Samen Doen, de Stuw, InBeeld, zorginstellingen en onderwijs, maar ook met de lokale gemeenschappen is belangrijk om veel mensen te kunnen bereiken. Activiteiten zullen in gezamenlijkheid ontwikkeld worden, te denken aan conversatielessen en taalcafé. Deze activiteiten kunnen ook juist op verschillende plaatsen, dichtbij de doelgroepen uitgevoerd worden, bijvoorbeeld met een één op één taal cursus. Ook de brede spreiding van vestigingen wil de Bibliotheek optimaal gebruiken met een programmering taal en basisvaardigheden voor kwetsbare doelgroepen.

Om goed te kunnen functioneren in de digitale samenleving is mediawijsheid van groot belang. Ook de overheid gaat immers steeds meer over tot digitale informatie-voorziening. Daarnaast is het ook van belang om aangeboden informatie op juistheid te kunnen beoordelen. De Bibliotheek biedt cursussen en activiteiten aan om hierin te ondersteunen, denk bijvoorbeeld cursussen 'Klik en Tik' of Digisterker of een laagdrempelig Tabletcafé waar deelnemers elkaar wegwijs maken op hun tablet én op internet.

Meer dan Taal

Bibliotheek Hardenberg probeert niet alleen laaggeletterdheid te bestrijden, maar wil tegelijkertijd vraagstukken aanpakken die in bredere zin zelfredzaamheid en participatie vergroten. In samenwerking met LOC+, De Stuw, Samen Doen en andere instellingen breiden wij onze dienstverlening uit en wordt, bij voorkeur lokaal, gezamenlijk geprogrammeerd met workshops en cursussen op bijvoorbeeld het gebied van financiële zelfredzaamheid (rekenen), gezondheid of werk. In samenwerking met het Alfa College, verantwoordelijk voor de inburgeringprogramma's en het AZC wordt onderzocht of er een soepele doorstroming kan komen naar de programma's van de Bibliotheek.

Behalve cursussen of workshops is de bibliotheek als laagdrempelige en waardevrije plaats ook heel geschikt voor het organiseren en faciliteren van uiteenlopende spreekuren. Onze brede spreiding maakt dat we onze dienstverlening op dit vlak zo lokaal mogelijk willen aanbieden.

Samen met vrijwilligers

Bibliotheek Hardenberg werkt al jaren met een grote groep vrijwilligers (meer dan 100), wat van grote waarde is. Dit wordt uitgebreid met de nieuwe dienstverlening. Veel van de genoemde cursussen en activiteiten worden door en met vrijwilligers aangeboden. Op deze manier wordt gebruik gemaakt van de expertise en lokale inzet van burgers die bij willen dragen aan de samenleving en het ondersteunt een solidaire en sociale samenleving waar Hardenberg naar streeft.

De Bibliotheek als beschermde werkplek

Bibliotheek Hardenberg wil als maatschappelijke organisatie een veilige leer- en werkplek bieden voor re-integratie en arbeidstoetreding. Dit kan mensen betreffen die in de vorm van een 'stage' een beschutte werkplek nodig hebben, die hun basisvaardigheden willen versterken of bijvoorbeeld ook om mensen met een beperking die in het kader van de participatiewet dagbesteding zoeken. Samen met de gemeente en andere partijen als het UWV worden daar afspraken over gemaakt.

3. PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

De Bibliotheek als huiskamer van de stad. Om te lezen, je nieuwsgierigheid te bevredigen en nieuwe ontdekkingen te doen en waar je terecht kunt voor krant, koffie en contact. 'In de Bieb valt altijd wat te halen'

Leren en ontwikkelen houdt nooit op. De Bibliotheek is bij uitstek de plaats waar informatie en kennis gehaald en gedeeld kan worden. En waar leesplezier voor iedereen voorop staat met een rijke en actuele collectie. Binnen deze programmalijn dragen wij bij aan:

- Bevorderen taal en leesplezier
- Persoonlijke ontwikkeling en vergroten zelfredzaamheid
- Bevorderen maatschappelijke betrokkenheid
- Voorkomen en terugdringen eenzaamheid
- Leven lang leren

De Bibliotheek in het 'Ontwikkelcentrum'

De Bibliotheek, met al haar vestigingen, is waar mogelijk aantrekkelijk ingericht zodat inwoners er graag willen verblijven en goed kunnen werken. De kennis- en netwerkfunctie van de bibliotheek, met een actuele (digitale) collectie en dragen bij aan het lezen en vergaren van kennis en informatie. In Hardenberg wordt samen met het LOC+ geïnvesteerd in werkplekken voor bezoekers, cursusruimten en moderne voorzieningen waar nodig.

De Bibliotheek streeft op zoveel mogelijk locaties naar een gevarieerd activiteitenprogramma, met elke week iets op de agenda in één van de kernen. De programmering vindt plaats in samenwerking met de andere partners en inwoners. Bekende activiteiten zijn de jaarlijkse boekenmarkt i.s.m. Stad Hardenberg Promotie; en het jaarlijkse Groot Hardenbergs DICTEE i.s.m. De Toren. In voorbereiding zijn activiteiten in het kader van de doorontwikkeling van LOC+ tot het Ontwikkel-centrum Hardenberg waarbinnen de Bibliotheek en Cultuurkoepel Vechtdal als bindmiddel een prominente rol vervullen. Een Fablab/Kennislab is één van de nieuwe initiatieven. Nieuwe technologische ontwikkelingen

toegankelijk maken voor een breed publiek. Met bijvoorbeeld een 3D printer waar je zelf mee aan de slag kan en een digitale ontwerp- en programmeerplaats voor de jeugd. Dit Kennislab wordt door Cultuurkoepel Vechtdal ontwikkeld in nauwe samenwerking met het primair, voortgezet en mbo onderwijs en bedrijfsleven.

Van en voor iedereen

De bibliotheekstichting heeft een mooie spreiding van de fysieke bibliotheek in de kernen. Dat is een groot goed wat we graag behouden, het brengt de bibliotheek dichtbij de mensen. Van oudsher worden de kleinere vestigingen bemenst door vrijwilligers en de uitvoering gebeurt veelal nog op traditionele wijze, met een collectie media om uit te lenen. Wij willen de klassieke bibliotheek ook in de kernen transformeren naar de 'huiskamer' van het dorp, met een collectie en een activiteitenprogramma wat aansluit op de behoefte van de lokale gemeenschap.

De vrijwilligers komen uit de haarvaten van de dorpen en zijn de verbinding met de gemeenschap. Via de vrijwilligers en lokale partners worden behoeften opgehaald en samen met hen en de inwoners wordt vorm gegeven aan 'hun' bibliotheek. Door de verbinding met de gemeenschap kunnen echter ook andere signalen opgepakt worden en initiatieven ontstaan. De bibliotheek wil zo een broedplaats zijn voor ideeën en een stimulans voor sociaal ondernemerschap.

4. KUNST- EN CULTUUREDUCATIE

De Bibliotheek brengt met Cultuurkoepel Vechtdal zoveel mogelijk kinderen en jongeren in aanraking met actieve vormen van kunst en cultuur. Ons motto: 'Ieder kind heeft recht op zijn of haar talent'.

Deelnemen aan cultuur werkt verrijkend en verbindend, bevordert creativiteit en gezondheid en maakt de wereld een stukje mooier. Cultuurkoepel Vechtdal maakt onderdeel uit van de Bibliotheek en samen richten zij zich op cultuureducatie en – participatie bij de jeugd en op bescheiden schaal ook voor volwassenen. Cultuurkoepel Vechtdal verbindt op (pro)actieve wijze culturele organisaties onderling, met jeugd, met het primair- en voortgezet onderwijs, het maatschappelijke domein en andere sectoren. Met hun diensten en activiteiten dragen zij bij aan:

- Talentontwikkeling van kinderen en jongeren
- Ontwikkeling van 21ste eeuwse vaardigheden als creativiteit, samenwerken, probleem oplossen en kritisch denken
- Zelfontplooiing en zelfvertrouwen
- Participatie en sociale weerbaarheid
- Sociale cohesie en verbinding
- Verankering van kunst en cultuur in de gemeente

Kunsteducatie voor kinderen

Ook de komende jaren richt Cultuurkoepel Vechtdal zich weer op een breed naschools kunstprogramma voor jeugd tot en met 12 jaar. De korte cursussen vinden plaats in alle wijken en dorpen en richten zich op een eerste kennismaking met een kunstvakdiscipline zoals muziek, toneel, dans, beeldende disciplines, nieuwe media, kunst & techniek, erfgoed en literair. De lestarieven zijn laag, waardoor alle kinderen mee kunnen doen. Alle 'docenten/kunstenaars' die via Cultuurkoepel Vechtdal een basiscursus verzorgen hebben de gelegenheid om de deelnemers op basis van eigen cultureel ondernemerschap een vervolgtraject aan te bieden, waardoor doorstroming naar het lokale amateurkunstcircuit mogelijk is.

Cultuurkoepel Vechtdal signaleerde op veel basisscholen leemtes in hun binnenschoolse programma dat zich richt op de ontwikkeling van '21 st. century skills'. Vanuit een overtuiging dat deze impulsen belangrijk zijn voor onze lokale jeugd, biedt Cultuurkoepel Vechtdal vernieuwende en eigentijdse naschoolse cursussen aan, die zich richten op de ontwikkeling van innovatief en oplossingsgericht denken, technische skills en creativiteit bij jeugd.

Cultuurkoepel Vechtdal werkt vraaggericht en heeft zelfstandig contact met de (brede) scholen voor een inventarisatie van hun wensen m.b.t. het buitenschools basisaanbod.

Ook binnenschools

Cultuurkoepel Vechtdal richt zich tot op heden op de buitenschoolse kunst oriëntatie voor de jeugd. In samenwerking met de twee Culturele commissies die in de gemeente Hardenberg het binnenschools cultuurprogramma verzorgen, zal er ook ruimte gecreëerd worden om in gezamenlijkheid binnenschools te programmeren en leerlijnen te ontwikkelen. Daarmee wordt er goede verbinding gemaakt tussen de binnenschoolse en naschoolse cultuureducatie en ontstaat er een brug naar lokale (amateur)kunstbeoefening, waar jeugd hun talent verder kan ontwikkelen.

Onze samenwerking met het Voortgezet Onderwijs

Naast de uitvoering van cultuureducatieprojecten zoals 'KunstKick' binnen het voortgezet onderwijs, merken scholen op dat Cultuurkoepel Vechtdal ook graag vraaggericht werkt en passend kan schakelen op de wensen van scholen. Derhalve weten docenten die 'kunst & cultuur' binnen hun takenpakket hebben, Cultuurkoepel Vechtdal steeds vaker met hun vragen te vinden. Die ontwikkeling zien we de komende jaren graag groeien, zodat nog meer lokale jongeren aan culturele activiteiten meedoen. Het aanbod van aansprekende buitenschoolse culturele activiteiten (vrije tijd) is vooralsnog beperkt. Cultuurkoepel Vechtdal wil de behoefte en de rol die zij daarin kan spelen in samenwerking met de jongerenwerkers van De Stuw en het voortgezet onderwijs onderzoeken.

Cultuur in verbinding met het maatschappelijk en sociaal domein

Cultuurkoepel Vechtdal zet cultuureducatie ook graag in als middel. Op initiatief van Cultuurkoepel

Vechtdal worden er jaarlijks theatervoorstellingen binnen het voortgezet onderwijs gespeeld die zich richten op preventie rondom actuele thema's zoals alcohol- en middelengebruik, Social Media bewustzijn en pesten. Dit programma wordt in nauwe samenwerking met de Gemeente en met de jongerenwerkers van De Stuw georganiseerd. Cultuurkoepel Vechtdal brengt bij de uitvoering van diverse projecten de deelnemende jongeren ook graag in contact met de jongerenwerkers door de lessen plaats te laten vinden op locaties van De Stuw.

In de gemeente Hardenberg worden tal van maatschappelijke evenementen en initiatieven georganiseerd waar Cultuurkoepel Vechtdal op een initiërende of vraaggerichte wijze bij aan kan haken. De vragen aan Cultuurkoepel Vechtdal vanuit het maatschappelijke veld nemen toe. Denk daarbij aan het verzorgen van twee wekelijkse activiteiten voor AZC jeugd, verzoeken vanuit wijkcentra, dorpshuizen en MFC's, activiteiten tijdens lokale festivals, verzoeken vanuit Stad Hardenberg Promotie, Centrum Management en DMC, aan samenwerkingsprojecten met InBeeld en met Natuureducatiecentrum De Koppel. Ook liggen er kansrijke verbindingen met de Samen Doen Teams en jeugdzorg. Cultuurkoepel Vechtdal wordt als lokaal cultureel netwerkpartner gevraagd om de organisatie op zich te nemen van evenementen die gericht zijn op het bevorderen van lokale (amateur)kunstbeoefening.

Om het lokale, vaak versnipperde en diffuse, amateurkunstcircuit voor onze inwoners in kaart te brengen, ontwikkelde en onderhoudt Cultuurkoepel Vechtdal een 'digitale cultuurgids' die de lokale (amateur)kunstaanbieders op een website toont.

Ondanks dat de inzet van Cultuurkoepel Vechtdal hoofdzakelijk gericht moet worden op cultuureducatie voor jeugd, wil de afdeling waar vragen passen bij haar doelstellingen, bij een gemeentelijke opdracht en bij haar interne capaciteit, als cultureel lokaal partner een waardevolle bijdrage blijven leveren. Daarmee hoopt Cultuurkoepel Vechtdal cultuureducatie- en participatie binnen het maatschappelijke werkveld te kunnen versterken.

6. HOE GAAN WE HET ORGANISEREN

De Bibliotheek anno nu vraagt een flexibele organisatie, waarbij de veranderende dienstverlening richtinggevend is. Het vraagt nieuwe expertise en nieuwe competenties als het gaat om het samenwerken en opereren in complexe netwerken, het snel en accuraat ondernemen en het vraagt kennis van andere en nieuwe domeinen.

De organisatie is al in beweging gekomen als het gaat om de invulling en herschikking van functies. Met elkaar wordt verder gezocht en toegewerkt naar een flexibele structuur, waarbij niet de functie maar het werk leidend is. Vertegenwoordigers van de verschillende disciplines gaan samen invulling geven aan taken en rollen. Er wordt geïnvesteerd in deskundigheid, talentontwikkeling en het in huis halen van nieuwe talenten.

Naast een kleine professionele organisatie ontstaat een steeds grotere vrijwilligersorganisatie. Nu al werkt de Bibliotheek samen met ruim 100 vrijwilligers. De professionele organisatie zal steeds meer programmeren en faciliteren en ondersteunend zijn aan de grote groep vrijwilligers. Dit vraagt een kanteling van de organisatie en een verandering in denken en doen. De kanteling zal samen met de medewerkers vorm gegeven worden in een nieuw organisatie- en personeelsplan. De nieuwe visie heeft tot slot ook gevolgen voor de fysieke inrichting van de vestigingen. Samen met de partners wordt geïnvesteerd in moderne en goed toegeruste publieke ruimtes.

We doen het samen

De Bibliotheek staat in het hart van de Hardenbergse samenleving en werkt met veel partijen samen om de maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Warme contacten zijn er al met veel organisaties en nieuwe allianties zullen gezocht worden als het gaat om het verder vorm geven van de maatschappelijk educatieve functie. En last but not least, wordt de samenwerking gezocht met de inwoners van Hardenberg, om een bibliotheek te realiseren van en voor de gemeenschap.

BIJLAGE BEGRIPPEN

Read2Me!

Korte omschrijving: Read2Me! is dé voorleeswedstrijd voor brugklassers van het voortgezet onderwijs.

De wedstrijd wordt georganiseerd in vier rondes (school, gemeente, provincie en landelijk).

- Doelgroep: Jongeren in het voortgezet onderwijs doelgroep 12-18 jaar
- Opbrengst: Leesbevordering/leesplezier (o.a. cultuurhistorische canon)
- Info: Read2Me! wordt mogelijk gemaakt door het nieuwe actieplan Kunst van Lezen.
[http:// www.read2mevoorleeswedstrijd.nl](http://www.read2mevoorleeswedstrijd.nl)

Taalhuis-taalpunt

Korte omschrijving: herkenbare, fysieke plek die als huiskamer van de wijk, het dorp of de stad fungeert en waar informatie rondom basisvaardigheden is verzameld (lezen, schrijven, spreken, rekenen en digitale vaardigheden). Ook iedereen die als vrijwilliger (taalcoach/taaltrainer) aan de slag wil kan er terecht.

- Doelgroep: Anderstaligen en laaggeletterden (Netwerk de gemeente, de bibliotheek, Roc's, private taalaanbieders, lokale vrijwilligersorganisaties en welzijnsorganisatie)
- Opbrengst: basisvaardigheden

Taalcoaches

Korte omschrijving: Vrijwillige taalcoaches gaan via een persoonlijke benadering met laaggeletterden aan de slag. Zij worden ondersteund door deskundige beroepskrachten en gebruiken bewezen methodieken én bibliotheekmaterialen taalvaardigheid (Klare Taal, de Sprong, Op Weg, 7/43, de VMBO woordenlijst, oefenexamens voor het Staatsexamen, websites als oefenen.nl van ETV.nl en vertaalsites, leesboekjes Nt2, de Startkrant en diverse lesbrieven).

- Doelgroep: laaggeletterden, veelal allochtone mannen
- Opbrengst: Geletterdheid-basisvaardigheden

VoorleesExpress

Korte omschrijving: Twintig weken lang krijgt een gezin wekelijks een voorlezer thuis op bezoek gezinnen. D.m.v. voorleesplezier en creëren van een taalrijke omgeving kan taalontwikkeling en woordenschatvergroting plaatsvinden.

- Doelgroep: kinderen van 2-8 jaar die een taalachterstand hebben
- Opbrengst: taalontwikkeling

Boekstart voor baby's & Boekstart in de kinderopvang

Korte omschrijving: Voorlezen aan/ lezen met baby's, dreumesen en peuters

- Doelgroep: jonge kinderen van 0-4 jaar en hun ouders
- Opbrengst: taalbevordering

Bibliotheek op School

Korte omschrijving: bibliotheken, scholen én ouders werken structureel samen aan taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen (collectie, leesconsulent, lees- en mediaplan, digitaal portaal) . Doel is kinderen te stimuleren om meer te lezen, op school en thuis.

- Doelgroep: Kinderen op Basisscholen
- Opbrengst: Leesbevordering en mediawijsheid

Bibliotheek thuis /Boek aan huis

Korte omschrijving: "Boek aan huis" is voor iedereen die slecht ter been is of door langdurige ziekte, een handicap of ouderdom aan huis gebonden is en toch graag van de bibliotheek gebruik wil maken. Elke 3 weken komt een vrijwilliger bij jou aan huis om nieuwe materialen te brengen.

- Doelgroep: Niet mobiele burgers, die zelf niet naar de bibliotheek kunt komen (zelfstandig wonende ouderen, verzorgingshuizen, woonzorgcomplexen)
- Opbrengst: tegengaan vereenzaming, sociale inclusie

Taal voor het leven

Korte omschrijving: taalscholing. De lokale methode van Taal voor het Leven bestaat uit vier stappen: bereid zijn, vinden (taalverkenner en taalmeter) , opleiden (taalvrijwilligers) en volgen

- Doelgroep: mensen die laaggeletterd zijn en beter willen leren lezen, schrijven, spreken, rekenen of omgaan met een computer
- Opbrengst: taalvaardigheid & geletterdheid

Tablet/ Digitale cafés,

Korte omschrijving: Inloopgelegenheid om vragen stellen over internet, apps, tablet of smartphone aan medewerkers van Bibliotheek aan vrijwilligers én aan andere bezoekers.

- Doelgroep: Volwassenen en senioren die bij willen blijven op het gebied van internet en social media
- Opbrengst: digivaardigheid

Walk&Talk

Korte omschrijving: Walk&Talk is een gratis netwerkbijeenkomst voor werkzoekenden. Een plek waar je ervaringen kan uitwisselen en een héle laagdrempelige manier elkaar te ontmoeten te netwerken en kennis en ervaringen te delen. Én waar een gastspreker elke bijeenkomst een specifiek thema belicht (bijv. vrijwilligerswerk, werken als ZZP'er, werken in het buitenland, online solliciteren, netwerken, een andere kijk op je cv, de HR-manager).

- Doelgroep: Werkzoekenden, mensen zoek naar (ander) werk en die daarbij wat hulp kunnen gebruiken!
- Opbrengst: Leervaardigheid
- Info: <http://www.levenesollicitatiegids.nl/inschrijven-walktalk-2/>

Kennislab

Korte omschrijving: een werkplek waar zij met computergestuurde machines en deskundige hulp ideeën uitwerken tot concrete producten maken bijvoorbeeld prototypes, modellen en maquettes.

- Doelgroep: scholieren, studenten, ondernemers, kunstenaars en particulieren.
- Opbrengst: 21e -eeuwse vaardigheden, zoals ondernemerschap, kennisuitwisseling, samenwerking en probleemoplossend vermogen. open design principes.

Klik & Tik. De basis (voor beginners)

Korte omschrijving: internetcursus voor beginners. Dit on line oefenprogramma leert de cursist op een eenvoudige manier en in rustig tempo typen, e-mailen en internetten. Via filmpjes bekijk je de eenvoudige uitleg en daarna kun je aan de slag met praktische oefeningen

- Doelgroep: werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden laagopgeleide mensen tussen de 45 en 60 jaar
- Opbrengst: digivaardigheid

Digisterker — werken met de e-overheid

Korte omschrijving: Overheden verwijzen burgers steeds vaker naar hun digitale loketten. Of het nu gaat om het aanvragen van huurtoeslag, om werk zoeken of om het doorgeven van een verhuizing. Het idee achter deze cursus is, dat cursisten in een kleine groep en onder begeleiding van docenten stapsgewijs ervaring opdoen met belangrijke vaardigheden voor het werken met de elektronische overheid.

- Doelgroep: Nederland heeft zo'n 1 miljoen burgers die geen gebruik maken van internet: de 'digibeten'. minder digitaal vaardigen

- Opbrengst: digivaardigheid
- Info: Overheidsorganisaties zoals de Belastingdienst, het UWV, het Ministerie van VWS, Logius en gemeenten ondersteunen door hun medewerking aan Digisterker het belang van ondersteuning

Cultuurstation

Korte omschrijving: Samenwerking tussen Voortgezet Onderwijs Zeven Linden, plaatselijke boekhandel Lokaal 12 en Bibliotheek om zich in te zetten voor cultuur- en literatuurbevordering. Bijdragen aan leesplezier bij de doelgroep jongeren.

- Doelgroep: leerlingen van de Zeven Linden en de docenten Nederlands, drama en CKV.
- Opbrengst: Leesbevordering en leesplezier vergroten.

Literatour

Korte omschrijving: Boekenweek voor Jongeren, jaarlijks in september georganiseerd. Organiseren van schrijversbezoeken in samenhang met scholen en uitgave boekenweek geschenk.

- Doelgroep: leerlingen van het voortgezet onderwijs.
- Opbrengst: Lees- en literatuurbevordering en vergroten leesplezier.

